

Fevlado-Diversus vzw JAARVERSLAG 2006

Fevlado-Diversus vzw
2 maart 2007

Beste lezer,

In 2006 schreef de Vlaamse Dovengemeenschap geschiedenis. In de allereerste plaats door de realisatie van de officiële erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. Op 26 april aanvaardde het Vlaams Parlement (unaniem!) Vlaamse Gebarentaal als officiële taal. Hiermee maakte de overheid duidelijk dat zij een belangrijke groep van Doven erkend als een culturele taalminderheid. Ook binnen de ruimere samenleving is deze positieve attitude merkbaar, gevoed door een wijzigend mens- en maatschappijbeeld dat anno 2006 inclusie, diversiteit en een cultureel model over het denken rond handicap centraal stelt. Maar er zijn nog andere gebeurtenissen waarmee de Dovengemeenschap in 2006 scoorde en die een vermelding verdienen:

Ik denk hierbij o.a. aan:

- de oprichting van het theatergezelschap 'Hand in 't Oog';
- de toenemende mediabelangstelling met o.a. deelname van Pascal Giovannardi aan de populaire tv quiz "1 jaar gratis";
- de groeiende interesse voor haar eigen verleden met als kers op de taart het historische congres 'ongehoord verleden, doofbewustzijn in historisch perspectief' dat op 16 december plaats vond in Gent;
- de toenemende participatie aan cultuur met o.a. het sociaalartistieke project 'Mis en plis' van Larfl, de toegankelijke muziek- en theatervoorstellingen en de voorstelling 'P. en ik' van theater De Spiegel, waarin ook een Dove performer acteerde.

Het gaat de Dovengemeenschap duidelijk voor de wind. En dat laat zich ook voelen in de werking van Diversus, waarbij het streven naar een inclusieve samenleving met volwaardig burgerschap voor doven en slechthorenden centraal staat. De vormende, sensibiliserende en informerende activiteiten konden dan ook op veel bijval rekenen zowel binnen als buiten de Dovengemeenschap.

2006 was goed voor:

- 900 personen die deelnamen aan de jaarlijkse sensibiliseringsactie Wereld Doven Dag, de dag waarop de Vlaamse Dovengemeenschap via een uitgebreid programma geïnteresseerden informeert over actuele thema's;
- 16 modules in tal van opleiding -en nascholingsprojecten met als doel de studenten kennis te laten maken met een aantal kernaspecten van dovencultuur;
- het begeleiden van 19 organisaties die inclusiebevorderende activiteiten voor doven op het getouw zetten;
- maar liefst 808 vormingsuren gerealiseerd in het kader van het open aanbod cursussen VGT niveau 1 en niveau 2 ;
- de succesvolle cursusreeks 'dovencultuur' voor doven en slechthorenden te Gent;
- 4 vormingen op maat, met o.a. de cursus 'inleiding dovencultuur' aan de universiteit van Antwerpen
- de aanmaak en/of herwerking van leermiddelen die de basis vormen van kwaliteitsvolle educatieve programma's. Iets wat niet altijd evident is daar ook in Vlaanderen het fundamenteel onderzoek naar dovencultuur quasi onbestaande is;
- 971 personen die in het archief- en documentatiecentrum (waarvan 70 een schriftelijke infovraag stelden) de beschikbare collecties consulteerden. Deze omvatten 1.397 titels van hedendaagse bronnen en 100 m1 aan historisch bronnenmateriaal.
- het in de kijker stellen van het erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap door de organisatie van het congres 'Ongehoord Verleden' , de uitgave van de eerste publicatie en de start van het erfgoedproject 'uit de doofpot';
- infoverspreiding via bijdrages in het tijdschrift Dovennieuws, op de website www.fevlado.be, en in de pers.

Om de inhoudelijke werking van Diversus te versterken werd en de personeelsequipe uitgebreid met twee Dove stafmedewerkers en de expertengroep Dovencultuur geïnstalleerd. Deze bestaat uit een tiental Dove jongvolwassenen met een academische achtergrond inzake dovenstudies, multimedia, orthopedagogie, taalkunde, antropologie enz. Zij hebben een ondersteunende en adviserende rol inzake het detecteren van concrete vormingsnoden en de inhoudelijk uitwerking ervan in aangepaste vormingsprogramma's.

Ten slotte breng ik u graag nog even het lidmaatschap bij Vijftact onder de aandacht. Het gedwongen huwelijk is uitgegroeid tot een degelijke samenwerking. Het beleidsplan '2005-2009' blijft de leidraad bij de concretisering van de werking van de federatie en haar 5 lidorganisaties. Bijsturing werd ondertussen mogelijk gemaakt zodat de 5 organisaties kunnen inspelen op eventuele opportuniteiten. Dat we op goede weg zijn werd ook onderschreven door de subsidiërende overheid. Eind 2006 is de discussie of Vijftact wel een plaats verdient binnen het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk geen topic meer. Nu is aan de orde onder welk hoofdstuk de federatie een volwaardige plaats dient te krijgen, met behoud van de

eigenheid, financiering voor de federatievorming en groeimogelijkheden. De minister gaf duidelijk te kennen dat dit aan de orde komt tijdens de evaluatiefase van het decreet in 2007.

Ik eindig graag met een dankwoord. Diversus kan rekenen op de inzet van een groep enthousiaste en hardwerkende bestuursleden, stafmedewerkers, vrijwilligers en freelancers. Mede door hun oprechte betrokkenheid vaart Diversus, ondanks de vele uitdagingen, een goede koers. Dank aan allen!

Roos D'hoore
Coördinator

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Voorstelling Fevlado-Diversus vzw

1. Missie en doelstellingen
2. Beleid en strategie
 - 2.1. Samenwerking met Fevlado vzw en Fevlado-Passage vzw
 - 2.2. Lidmaatschap bij Vijftact
3. Personeel 2006
4. Financies
5. Lidmaatschappen
6. Contactgegevens

Inhoudelijke werking

De reguliere werking: uitbaten van een vormingsdienst

1. Diversus is pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte
 - 1.1. Diversus streeft naar een correcte beeldvorming over doven en een positieve houding t.o.v. doven
 - 1.2. Diversus verzorgt modules in bestaande opleiding- en nascholingstrajecten
 - 1.3. Diversus stimuleert de participatie van doven in alle geledingen van het maatschappelijke leven
2. Diversus draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de ontplooiing van dove personen op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak
 - 2.1. Diversus biedt educatieve activiteiten in open aanbod aan voor doven en hun omgeving
 - 2.2. Diversus gaat in op vragen voor vorming op maat voor doven en hun omgeving
 - 2.3. Diversus organiseert lezingen en getuigenissen
 - 2.4. Diversus ontwikkelt geëigende educatieve middelen voor de doelgroep en haar omgeving
3. Diversus verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over doofheid en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek.
 - 3.1. Diversus stelt via het archief- en documentatiecentrum uitgebreide documentatie en informatie ter beschikking over dove mensen, hun taal en cultuur
 - 3.2. Diversus geeft informatie, ervaringen en deskundigheid door via de uitgave en verspreiding van publicaties
 - 3.2.1. Aanmaak nieuwe publicaties 2006
 - 3.2.2. Redactionele bijdrage in het tijdschrift 'Dovennieuws'
 - 3.2.3. De website www.fevlado.be
 - 3.2.4. E-post
 - 3.3. Diversus baseert haar werking op recente wetenschappelijke inzichten, ervaringsdeskundigheid en recente tendensen in de maatschappij
 - 3.3.1. Diversus is betrokken bij netwerken en samenwerkingsverbanden met belangengroepen, ervaringsdeskundigen en/of wetenschappers
 - 3.3.2. Diversus doet aan deskundigheidsbevordering
 - 3.2.3. Diversus verspreidt informatie, ervaringen en deskundigheid via evenementen en manifestaties
 - 3.2.3.1. Lezing 'Emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap'
 - 3.2.3.2. Historisch congres 'Ongehoord Verleden. Doofbewustzijn in een historisch perspectief'

Projectwerking

1. Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap
2. Project 'Archieven van de Vlaamse dovengemeenschap, fase 3' (januari – september)
3. Project 'Uit de doofpot'. Het immateriële erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap, fase 1' (oktober-december)

Voorstelling Fevlado-Diversus vzw

1. Missie-doelstellingen

Fevlado-Diversus is een sociaal-culturele organisatie die streeft naar een inclusieve samenleving met een volwaardig burgerschap voor doven en slechthorenden. Ze benadert hierbij doofheid vanuit sociaal-cultureel perspectief, met respect voor ieders eigenheid, ongeacht de communicatiewijze en de groep waartoe de dove en/of slechthorende persoon zich identificeert.

Ze wil dit doen door :

- educatieve, ondersteunende en sensibiliserende activiteiten te organiseren die een genuanceerde visie op doof- en slechthorendheid bevorderen, gericht naar doven en slechthorenden, als naar horenden.
- De interactie te stimuleren tussen de gemeenschap van doven en slechthorenden en de ruimere samenleving
- Het stimuleren van de netwerkvorming tussen partners in het sociaal-culturele werkveld

Principes/waarden die Fevlado-Diversus daarbij hanteert:

- Diversus erkent ieders eigenheid
- Diversus eert de inclusie-en empowermentgedachte
- Zelfreflectie is een principe
- Diversus vertrekt vanuit een objectieve benadering en een open geest
- Diversus is ervan overtuigd dat de communicatieproblematiek zowel bij doven en slechthorenden, als bij de maatschappij ligt

Inclusie

In het integratiestreven dat in de jaren '80-'90 hoogtij vierde stond het zich aanpassen aan de algemene norm van de samenleving centraal. Ook dove mensen hadden het recht om te participeren aan de gewone samenleving, maar dan wel door het leveren van eigen inspanningen (het communicatiesysteem Nederlands met Gebaren, het leren spraakafzien en spreken zijn hier niet vreemd aan). De samenleving zelf bleef buiten schot. Integratie was hoofdzakelijk éénrichtingsverkeer. Mede op basis van die kritiek groeide het gedachtegoed van inclusie en volwaardig burgerschap. Inclusie is een wederkerig proces. Om deel te kunnen uitmaken van de samenleving moeten én de dove persoon én de samenleving inspanningen leveren. Inclusie is nl. een relationeel concept. Het start bij het accepteren en waarderen van diversiteit in een gemeenschap.

Volwaardig burgerschap

Dove mensen moeten volwaardig deel kunnen nemen aan alle aspecten van de samenleving. Het zijn burgers met gelijke rechten en plichten. Ze hebben recht op (specifieke) ondersteuning om gelijkwaardig te kunnen participeren en om een eigen bijdrage te leveren.

2. Beleid en strategie

2.1. Samenwerking met Fevlado vzw en Fevlado-Passage vzw

De officiële samenwerking die in 2004 tot stand kwam tussen de drie Fevlado-organisaties werd in 2005 gevolgd door een samenwerkingsakkoord. Ze is opgesteld door het Dagelijks Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de drie vzw's op 2 september 2005.

Het akkoord regelt de samenwerking op het niveau van het bestuur, financiës, personeel, logistiek en de interne en externe communicatie.

De samenwerking komt ook tot uiting in de samenstelling van de bestuursorganen. De Raad van Bestuur is voor de drie organisaties samengesteld uit dezelfde leden, in de Algemene Vergadering worden zij omringd door een aantal leden die slechts binnen 1 vzw een bestuursmandaat uitoefenen. De situatie op 31 december 2006 ziet er als volgt uit:

De **Algemene Vergadering** telt 13 leden:

Hugo Platteau	Renaat Van Hende	Theo Soetemans
Eveline Huys	Filip Loncke	Vincent Ameloot
Filip Heyninck	Helga Stevens	Joris Van Landuyt
Frank Van de Perre	Johan Van Landuyt	Filip Verstraete
Br. Dirk Beirnaert		

De **Raad van Bestuur** is samengesteld uit 10 beheerders:

Hugo Platteau, voorzitter	Eveline Huys, beheerder	Renaat Van Hende, secretaris
Br. Dirk Beirnaert, beheerder	Vincent Ameloot, beheerder	Helga Stevens, beheerder
Joris Van Landuyt, beheerder	Frank Van de Perre, beheerder	Johan Van Landuyt, beheerder
Filip Verstraete, beheerder		

Fevlado, Fevlado-Diversus en Fevlado-Passage hebben één gemeenschappelijk **Dagelijks Bestuur**, samengesteld uit de 3 voorzitters, de 3 secretarissen en de directies/coördinatoren. Zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks beleid van de 3 organisaties:

Filip Verstraete	Hugo Platteau	Renaat Van Hende
Br. Dirk Beirnaert	Frank Van De Perre	Ilse Wouters
Roos D'hoore	Anja Van Impe	

De directie en coördinatoren van de drie vzw's vormen samen de **staf**. In het wekelijkse overleg wordt de dagelijkse werking besproken en op elkaar afgestemd.

2.2. Diversus is lid van Vijftact vzw

Fevlado-Diversus wordt via haar lidmaatschap bij Vijftact vzw gesubsidieerd in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 3 april 2004. Door de federatievorming konden de 5 lidorganisaties hun erkenning en subsidies van 2001 behouden. Het beleidsplan '2005-2009' vormt de leidraad bij de concretisering van de werking van de federatie en haar vijf lidorganisaties. Bijsturing werd ondertussen mogelijk gemaakt zodat er kan ingespeeld worden op eventuele opportuniteiten. Dat we op goede weg zijn werd ook onderschreven door de overheid. Eind januari 2006 kreeg Vijftact bezoek van de administratie van cultuur (Gilbert Van Houtven, Luc Goossens en Noemi De Clerq). Zij waren, met de voorstelling van onze werking, overtuigd van de sociaal-culturele werking van de federatie. Ze waren aangenaam verrast over hoe de lidorganisaties samenwerken en de federatie inhoud hebben gegeven op zo'n korte termijn, zonder extra middelen of opgelegde normen. Ze zijn dan ook van mening dat Vijftact een volwaardige en definitieve plaats in het sociaal-culturele volwassenenwerk verdient met verankering in het decreet. Vijftact moet, naar hun mening, zo snel als mogelijk die extra middelen krijgen, waar zij, in vergelijking met andere federaties, recht op heeft. Eind 2006 wordt dan ook volop onderzocht onder welk hoofdstuk de federatie een volwaardige plaats dient te krijgen, met behoud van de eigenheid, financiës voor de federatievorming en groeimogelijkheden. De minister gaf reeds te kennen dat dit aan de orde komt tijdens de evaluatiefase van het decreet in 2007.

Samenstelling van de bestuursorganen: situatie op 31 december 2006

De **Algemene Vergadering** van Vijftact bestaat uit drie afgevaardigden van de vijf lidorganisaties:

Ronald Breyne – centrum Zit Stil
Ria Van Den Heuvel – centrum Zit Stil
Lief Vanbael – Gezin en Handicap
Herman Van Hove – SIG
Viviane Vermeiren – SIG
Hugo Platteau – Fevlado-Diversus
Jos Valkenburg – Vlaamse Dienst Autisme
Det Dekeukeleire – Vlaamse Dienst Autisme

Steven Van den Neucker – centrum Zit Stil
Frans Carsau – Gezin en Handicap
Bernard Vyncke – Gezin en Handicap
Colson Marc – SIG
Roos D'hoore – Fevlado-Diversus
Renaat Van Hende – Fevlado-Diversus
Linda Geldhof – Vlaamse Dienst Autisme

De **Raad van Bestuur** telt 10 beheerders, twee van elke lidorganisatie:

Voorzitter: Frans Carsau
Secretaris: Viviane Vermeiren
Beheerder: Det Dekeukeleire
Beheerder: Roos D'hoore
Beheerder: Herman Van Hove

Ondervoorzitter: Ronald Breyne
Penningmeester: Jos Valkenburg
Beheerder: Ria Van Den Heuvel
Beheerder: Hugo Platteau
Beheerder: Lief Van Bael

Het **Dagelijks Bestuur** bestaat uit de voorzitter, de coördinatoren of directeurs van de lidorganisaties en de coördinator van Vijftact:

Frans Carsau, voorzitter
Viviane Vermeiren, Coördinator SIG
Ria Van Den Heuvel, directeur centrum Zit Stil
Roos D'hoore, coördinator Fevlado-Diversus

Greet Firlefyn, algemeen coördinator Vijftact
Jos Valkenburg, directeur VDA
Lief Van Bael, coördinator Gezin en Handicap

3. Personeel 2006

- **In vast dienstverband**

- Roos D'hoore, coördinator (vanaf september 2006: 4/5):
roos.dhoore@fevlado.be
- Ingeborg Scheiris, educatieve stafmedewerker reguliere werking (deeltijds à rato van 12 uren per week):
ingeborg.scheiris@fevlado.be
- Kathleen Vercruyssen, educatieve stafmedewerker reguliere werking, (deeltijds à rato van 16 uren per week):
kathleen.vercruyssen@fevlado.be
- Maartje De Meulder, educatieve stafmedewerker reguliere werking, (deeltijds à rato van 12 uren per week) contract vanaf 01/10/2006:
maartje.demeulder@fevlado.be
- Bram Beelaert, projectmedewerker uitbouw archief Vlaamse Dovengemeenschap en erfgoedwerking (voltijds):
bram.beelaert@fevlado.be
- Liesje Raemdonck, projectmedewerker onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap (deeltijds à rato van 20 uren):
liesje.raemdonck@fevlado.be
- Ingeborg Scheiris, projectmedewerker onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap (deeltijds à rato van 20 uren):
ingeborg.scheiris@fevlado.be

- **Freelance medewerkers**

- Voor de vorming op maat, de reguliere Vlaamse Gebarentaalcursussen en de lezingen worden dove freelance docenten ingeschakeld.
- Een freelance webmaster is verantwoordelijk voor de website, een externe boekhouder en accountant zijn betrokken bij het financiële beleid van de vzw.
- Een dove persoon werkte mee aan de publicatie van de dvd 'Ongehoord Verleden'.

- **Fevlado-personeel**

Personeel van Fevlado vzw en Fevlado-Passage vzw ondersteunen Diversus bij de uitvoering van haar vormingsactiviteiten en enkele logistieke taken. Hiertegenover staat een financiële return. De afspraken hieromtrent staan beschreven in het samenwerkingsakkoord tussen de 3 Fevlado-organisaties.

4. Financies

- Diversus wordt via haar lidmaatschap bij Vijftact vzw gesubsidieerd in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Met deze middelen wordt de tewerkstelling bekostigd van anderhalf personeelslid, belast met de uitvoering van de vormingsactiviteiten in het kader van het uitbaten van een vormingsdienst. Het subsidiebedrag bleef ook in 2006 bevroren tot op het niveau van 2001, waardoor de beschikbare werkmiddelen jaar na jaar slinken.
- Het onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap werd voor de vierde maal op rij gesubsidieerd door de provincie Oost-Vlaanderen, dienst Cultuur. In oktober startte een 5^e projectjaar.
- De afdeling Beeldende Kunst en Musea van de Vlaamse Gemeenschap financierde in het kader van het archiefdecreet het derde projectjaar van de uitbouw van het archief van de Vlaamse Dovengemeenschap.
- In het begin van 2006 werd een nieuw project geschreven: 'Uit de Doofpot. Het immateriële erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap'. De aanvraag werd door de Vlaamse Gemeenschap goedgekeurd en gehonoreerd met een projectsubsidie als een ontwikkelingsgericht project met oog op de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed.

5. Lidmaatschappen

Fevlado-Diversus is lid van:

- De Federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap en hun omgeving, Vijftact vzw
- De Federatie van Organisaties Volksontwikkeling, FOV
- De Federatie voor Werkgevers van de Sociaalculturele sector, SOCIARE
- De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief- en Documentatiewezenen, VVDAB

6. Contactgegevens

Secretariaat:
Fevlado-Diversus vzw
Coupure Rechts 314
9000 Gent
Tel 09/228.59.79
Teksttel. en fax: 09/329.07.47

Documentatiecentrum:
Edgard Tinelstraat 92
9040 Sint-Amandsberg

Archiefbewaarplaats:
Coupure Rechts 314
9000 Gent

Voor algemene informatie: diversus@fevlado.be
Voor informatie over de aan te kopen publicaties: verkoopdienst@fevlado.be
Voor meer informatie over de cursussen VGT: gebarentaalcursus@fevlado.be

www.fevlado.be

De reguliere werking 2006: uitbaten van een vormingsdienst

Fevlado-Diversus en haar lidmaatschap bij Vijftact vzw

Diversus is voor het uitbaten van haar vormingsdienst erkend door het Ministerie van Cultuur, in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 4 april 2003. Hiertoe maakt Diversus sinds 21 april 2004 deel uit van Vijftact vzw, de federatie van 5 vormingsdiensten die werken rond een specifieke thematiek/doelgroep : SIG, centrum Zit Stil, Vlaamse Dienst Autisme, Gezin en Handicap en Fevlado-Diversus. De vijf sociaal-culturele organisaties streven naar een volwaardig burgerschap van personen met een handicap (in ruime zin) in een samenleving die hierop is afgestemd. Vijftact ondersteunt deze organisaties in hun werking. Ze treedt op als belangenbehartiger en woordvoerder. Ze waakt erover dat de lidorganisaties voldoen aan de decretale vereisten. Vijftact zorgt voor de bundeling van kennis, inzicht en knowhow van de aangesloten organisaties en realiseert zo een meerwaarde op het vlak van kwaliteitszorg, professionaliteit, netwerkverbreding en afstemming. Vijftact respecteert de eigenheid en deskundigheid van de aangesloten lidorganisaties.

Het beleidsplan '2005-2009' stelt de volgende doelstellingen centraal:

- 1.1. Vijftact is de pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte;
- 1.2. Vijftact draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de verschillende doelgroepen op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak;
- 1.3. Vijftact verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over de verschillende doelgroepen en hun maatschappelijke context en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek.

Deze doelstellingen werden op het niveau van de 5 vormingsdiensten geoperationaliseerd in concrete activiteiten, met de sociaal-culturele methodiek als werkwijze om te streven naar meer solidariteit, emancipatie en inclusie.

Dit betekent dat er jaarlijks, naast de verplicht te vervullen 250 uren educatieve activiteiten, tal van informerende en sensibiliserende vormingsactiviteiten op het programma staan.

1. Diversus is pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte

1.1. Diversus streeft naar een correcte beeldvorming over doven en een positieve houding t.o.v. doven

De jaarlijkse sensibiliseringsactie voor een ruim publiek, Wereld Doven Dag, vond plaats op 23 september in de provincie Limburg. De manifestatie kreeg een onderkomen op de campus Diepenbeek van de Universiteit Hasselt. De organisatoren trakteerden de 900 dove en horende bezoekers op een uitgebreid programma dat, naar aanleiding van de officiële erkenning van de Vlaamse Gebarentaal door het Vlaams Parlement op 26 april, een extra feestelijk tintje kreeg.

Het programma bestond o.a. uit:

- een congres over de leefsituatie van dove senioren (180 deelnemers). Fevlado telt onder haar leden ongeveer 20% mensen die ouder zijn dan 65 jaar. Om de noden en beperkingen van deze groep beter in kaart te brengen werd begin 2006 een vragenlijst opgesteld over de leefsituatie van deze dove senioren die de Vlaamse Gebarentaal gebruiken als communicatiemiddel. Uit de antwoorden blijkt dat veel doven zich vaak eenzaam voelen. Men wil graag meer samenkomsten, vooral om gezelschap te vinden, maar ook om meer informatie te krijgen. Het contact met horenden is zeer beperkt. Er is ook weinig interesse voor meer contact. De senioren gaven ook aan veel hulp nodig te hebben bij administratie en briefwisseling. Op het congres werd de visietekst van Fevlado rond Dove senioren voorgesteld met volgende belangrijke centrale aandachtspunten: inspraak, wonen, zorg en gezondheid, sociaal leven en communicatie en informatie.
- het auditorium zat afgeladen vol voor het panelgesprek 'studeren in het buitenland'. Het gesprek werd ingeleid door Lic. Goedele De Clerck die in haar doctoraatsonderzoek duidelijk maakt dat de bezoeken aan 'dove droomwerelden' en contacten met buitenlandse empowerde doven cruciaal kunnen zijn in de groei van doofbewustzijn.
Aan het woord kwamen 4 Dove jongvolwassenen met buitenlandse studievervingen (Engeland, USA, Denemarken en Finland).
- een cultureel programma dat werd opgeluisterd door de internationaal befaamde Dove komiek Rob Roy, die een workshop leidde en 's avonds het publiek verraste met een spetterend solo-optreden.

Daarnaast was er ook naar jaarlijks gewoonte:

- de druk bezochte infobeurs waar een 40 tal organisaties hun werking voorstelden
- het officiële gedeelte met uitreiking van de jaarprijs aan Dhr. Boudewijn De Rose en een herinneringsmoment erkenning VGT op 26 april
- een uitgebreid sportprogramma
- kinderopvang en heel wat kinderaanimatorie

De dag werd afgesloten met een groot feest naar aanleiding van de erkenning van VGT.

WDD 06 was goed voor:

- heel wat voorbereidingswerk dat in goede banen werd geleid door een vaste werkgroep omringd door tal van freelance medewerkers uit diverse organisaties: Jong-Fevlado, Fevlado-Passage, de tolkenopleidingen Gent en Mechelen, de rotaryclub Gent-Noord, de Hasseltse Dovenclub 'Limburgia' en de Vlaamse Dovensportbond.
- een grote promotiecampagne met de verspreiding van 300 affiches en 3900 folders, aankondigingen op websites en e-magazines, in tijdschriften, en onder de pers (regionaal en nationaal).
- 900 bezoekers die afzakten naar het verre Limburg

1.2. Diversus verzorgt modules in bestaande opleiding- en nascholingstrajecten

De modules die Diversus organiseert bestaan hoofdzakelijk uit lezingen en workshops op vraag van onderwijsinstanties en andere non-profit organisaties met als doel de sociaal-culturele visie op doofheid te verduidelijken. De Vlaamse Dovengemeenschap, haar taal en cultuur staan hierbij centraal. Het is belangrijk dat doofheid vanuit een breed perspectief benaderd wordt. Niet alleen op basis van een medisch model (wat anno 2006 vaak nogal eens het geval is), ook de sociaal-culturele benaderingswijze verdient de nodige aandacht.

datum	titel module	omschrijving opleidingstraject	opleidingscentrum
23/03/06	Sociaal-culturele visie	Bachelor in de orthopedagogie	EHSAL – campus parnas 1700 Dilbeek
17/03/06	Dove mensen, hun taal en cultuur	Bachelor in het sociaal werk	Artevelde Hogeschool 9000 Gent
07/03/06	Vlaamse Gebarentaal	Master in de orthopedagogie	KUL – pedagogisch instituut 3000 Leuven
19/10/06	Sociaal-culturele visie	Bachelor lerarenopleiding	Katho Sint-Lieven/campus Waas 9100 Sint-Niklaas

1.3. Diversus stimuleert de participatie van doven in alle geledingen van het maatschappelijk leven

In 2006 begeleidde Diversus 19 organisaties die inclusiebevorderende activiteiten voor doven en slechthorenden op het getouw zetten:

- in het kader van het levenslang en levensbreed leren is er de tendens om het vormingsaanbod ook toegankelijk te maken voor doven en slechthorenden;
- daar waar in organisaties dove mensen betrokken zijn (als cliënt, bewoner, personeel, vrijwilliger, cursist) groeit het besef dat er bijkomende inspanningen nodig zijn om de toegankelijkheid en de communicatie te optimaliseren;
- er is een groeiende maatschappelijke belangstelling voor de sociaal-culturele visie op doofheid;
- vanuit de Dovengemeenschap is er interesse om deel te nemen aan alle aspecten van de samenleving, ook aan het culturele leven.

De begeleidingen bestaan vaak uit langlopende trajecten met contacten via telefoon, mail en regelmatig overleg. Meer dan eens mondt de begeleiding uit in het opzetten van een cursus op maat of een lezing.

datum	begeleiding	aanvragende organisatie
28/02/06	Uitwerken cursusreeks 'Kennismaking met de Vlaamse Dovengemeenschap: communicatie met doven'	Volkshogeschool Zuid West Vlaanderen 8500 Kortrijk
06/03/06	Uitwerken van een toegankelijk vormingsaanbod voor doven en slechthorenden	Volkshogeschool Oost-Brabant 3010 Kessel-Lo
01/02/06	Uitwerken en organisatie van cursus internet voor doven en slechthorenden	Belgacom 1030 Brussel
28/03/06	Uitwerken basiscursus dovencultuur voor universiteitsstudenten	Universiteit Antwerpen 2000 Antwerpen
04/05/06	Toegankelijkheid op de werkvloer	Vlaamse Gemeenschap, afdeling binnenlandse zaken West- Vlaanderen 8000 Brugge
07/04/06	Aanmaak vormingspakket 'omgaan met dove en slechthorende sporters'	Bloso, Vlaamse trainersschool 1000 Brussel
03/05/06	Aanmaak publicaties voor doven en slechthorenden	Thuisbegeleidingsdienst Gent 9000 Gent
10/05/06	Uitwerken programma struikelblok 2006: toegankelijke cultuurbeleving	Mentor 8500 Kortrijk

12/05/06	Oprichting nieuw theatergezelschap Hand in 't Oog	Hand in 't Oog 8400 Oostende
22/04/06	Uitwerken vormingsactiviteit over dovencultuur	Dove Jeugdclub De Vlinder 2000 Antwerpen
26/04/06	Toegankelijkheid op de werkvloer/omgaan met doven en slechthorenden	Beschermde werkplaats 9620 Zottegem
27/06/06	Sociaalartistiek theaterproject voor doven	Larf! 9000 Gent
12/10/06	Uitwerken cursusreeks 'dovencultuur'	Gemeenschapscentrum De Zandloper 1780 Wemmel
06/07/06	Communicatie op de werkvloer	Beschutte Werkplaats De Waak 8520 Kuurne
26//07/06	Communicatie en toegankelijkheid	Tehuis voor doven en slechthorenden met bijhorende noden De Klinkaard 2850 Boom
23/08/06	Cursus Nederlands voor anderstalige Doven	ONOV 9300 Aalst
30/10/60	Cursus pc voor doven en slechthorenden	Werkgroep Vorming en Actie vzw 8900 Ieper
06/11/06	Uitwerken gsm cursus voor Doven	KVG – vrijetijdswerking 2140 Borgerhout
23/11/06	Uitwerken cursusreeks VGT	Lessius Hogeschool, departement logopedie en audiologie 2000 Antwerpen

2 Diversus draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de ontplooiing van dove en slechthorende personen en hun omgeving op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak.

2.1. Diversus biedt educatieve activiteiten in open aanbod aan voor doven en hun omgeving

Van de 828 vormingsuren werden in 2006, 808 uren gerealiseerd in het kader van de cursussen Vlaamse Gebarentaal (VGT) niveau 1 en niveau 2.

De vraag naar cursussen VGT blijft groot. Dat heeft ondermeer te maken met:

- de positieve waardering van de Vlaamse Gebarentaal met als kers op de taart de officiële erkenning van VGT door het Vlaams Parlement op 26 april 2006
- het feit dat de taal zichtbaarder aanwezig is in de ruimere samenleving door o.a. een actieve Dovengemeenschap die in alle domeinen van het maatschappelijk leven van zich laat horen en het gebruik van tolken VGT.

Het aanbod echter blijft eerder beperkt door o.a. het tekort aan opgeleide Dove docenten en een gebrek aan voldoende leermiddelen.

De cursussen VGT worden georganiseerd in een open aanbod, al dan niet in samenwerking met andere organisaties. Het zijn in de eerste plaats communicatiecursussen en omvatten tal van oefeningen om de visuele, motorische en expressieve vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor het aanleren van VGT. Er wordt een basislexicon en enkele belangrijke grammaticale regels aangeleerd gerelateerd aan de dagelijkse communicatie. Dit gebeurt aan de hand van specifieke thema's. Niveau 1 en niveau 2 omvatten telkens 20 lesavonden van 2 uur. In oktober 2006 werd het herwerkt lessenspakket niveau 2 geïmplementeerd.

Alle docenten zijn Doof, en eerste taal- of moedertaalgebruikers en worden als freelancers ingeschakeld. De meesten beschikken niet over een didactisch diploma en worden bijgevolg van nabij gevolgd, begeleid en opgeleid. Anno 2006 kampt de dienst, gezien de grote vraag, met een tekort aan docenten.

De cursusreeks die de vormingsdienst jaarlijks opzet loopt van oktober tot april. Via een gerichte promotiecampagne met o.a. de verspreiding van 2000 folders en 300 affiches, aankondigingen op websites en e-magazines, in tijdschriften en in de pers wordt de nieuwe cursusreeks bekend gemaakt.

Diversus probeert ook tegemoet te komen aan de vormingsnoden van doven en slechthorenden. Hiertoe werd in 2006 de cursus 'dovencultuur' georganiseerd. Via het aanreiken van de belangrijkste kernaspecten van Dovencultuur, de nodige discussie en reflectie wordt het Doofbewustzijn van de cursisten aangewakkerd. De cursus omvat 8 lessen van 2,5 uren.

startdatum	dagdeel	titelactiviteit	postnr en gemeente	totaal aantal uren	aantal deelnemers
12/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2018 Antwerpen	20,00	130
12/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2018 Antwerpen	20,00	201
11/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8310 Sint-Kruis	20,00	159
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	20,00	174
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	20,00	159
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	20,00	211
10/01/06	12	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3511 Kuringen	24,00	141
09/01/06	11	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8900 Ieper	22,00	226
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8501 Heule	20,00	192
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3000 Leuven	20,00	135
12/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3000 Leuven	20,00	179
11/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9100 Sint-Niklaas	20,00	181
09/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2300 Turnhout	20,00	169
10/01/06	12	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	9300 Aalst	24,00	132
12/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	2018 Antwerpen	20,00	192
11/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	8310 Sint-Kruis	20,00	151
12/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	9050 Ledeberg	20,00	129
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	8501 Heule	20,00	89
10/01/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	3000 Leuven	20,00	113

11/01/06	20	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2490 Balen	40,00	196
3/10/05°	11	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8820 Torhout	22,00	119
4/10/05°	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	8820 Torhout	20,00	96
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9300 Aalst	20,00	195
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2018 Antwerpen	20,00	212
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2018 Antwerpen	20,00	263
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2018 Antwerpen	20,00	224
11/10/06	9	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8310 Sint-Kruis	18,00	189
11/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8310 Sint-Kruis	20,00	236
10/10/06	9	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	18,00	207
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	20,00	208
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	9000 Gent	20,00	204
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3511 Kuringen	20,00	186
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	8501 Heule	20,00	198
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3000 Leuven	20,00	209
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	3000 Leuven	20,00	206
09/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 1	2300 Turnhout	20,00	114
12/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	2018 Antwerpen	20,00	197
10/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	9000 Gent	20,00	182
02/10/06	10	Vlaamse Gebarentaal niveau 2	8820 Torhout	20,00	131
12/10/06	8	Cursus Dovencultuur	9000 Gent	20,00	79
				828,00	

2.2. Diversus gaat in op vragen voor vorming op maat voor doven en hun omgeving

Diversus realiseerde uiteindelijk 4 vormingen op maat:

- In functie van het optimaliseren van de toegankelijkheid en de communicatie op de werkvloer en een toegankelijke dienstverlening: cursus VGT voor de Vlaamse ambtenaren en het personeel van de provincie West-Vlaanderen
- de cursus 'inleiding dovencultuur' werd in het najaar gedoceerd aan de Universiteit van Antwerpen. De cursus omvatte 6 lessen van telkens 2,5 uren
- op vraag van de Volkshogeschool Oost-Brabant werd een aangepaste vorming uitgewerkt voor de docenten naar aanleiding van het toegankelijk maken van hun vormingsaanbod voor een doof en slechthorend publiek.

startdatum	titel vormingspakket	aanvrager
Januari 06	Cursus VGT 2 ^e jaar	Vlaamse Gemeenschap – dienst emancipatie, 1040 Brussel
Januari 06	Cursus VGT 1 ^e jaar	School voor bestuursrecht provincie W-VI, 8000 Brugge
September 06	Toegankelijk cursusaanbod voor doven en slechthorenden	Volkshogeschool Oost-Brabant, 3010 Kessel-Lo
November 06	Cursus Inleiding Dovencultuur	Universiteit van Antwerpen, 2000 Antwerpen

2.3. Diversus organiseert lezingen en getuigenissen

Op vraag van onderwijsinstellingen (lager en middelbaar onderwijs) en organisaties uit de non-profit sector geven dove ervaringsdeskundigen voordrachten en getuigenissen met als thema's: beleving, Dovengemeenschap, Vlaamse Gebarentaal, hoe omgaan met enz.

naam organisatie	adres	datum	doelgroep	thema
Basisschool het Ooievaarsnest	Leegstraat 17b 9960 Assenede	19/01	5 ^e leerjaar	getuigenis
Vrije Basisschool Laarne	Wegvoeringstraat 1 9270 Laarne	20/03	Leerlingen 4 ^e leerjaar	getuigenis
Vrije Basisschool Laarne		23/03	Leerlingen 5 ^e leerjaar	getuigenis
Moretus Ekeren, Katholiek Onderwijscentrum	Campus Lourdes Kloosterstraat 82 2180 Ekeren	8/03	Studenten laatste graad BSO, TSO en ASO	Dove mensen, hun taal en cultuur
Middenschool v/h Gemeenschapsonderwijs	Begijnhofkaai 10 9500 Geraardsbergen	29/03	150 studenten (12 jaar)	Getuigenis
SVVHI	Peter Benoitlaan 40 9800 Deinze	31/03	Studenten middelbaar	Vlaamse Gebarentaal
Sint-Jozefinstituut	De Robianostraat 11 2150 Borsbeek	31/05	2 ^e jaar ASO	Getuigenis
Basisschool Sint-Barbara	Riemeweg 39 9940 Ertvelde-Rieme	2/05	5 ^e leerjaar	Getuigenis
Gemeentelijke Basisschool Kalken	Kouterstraat 4 9270 Kalken	04/05	5 ^e leerjaar	Getuigenis
Vrije basisschool St.Laurens Zelzate West	Assenedesteenweg 115 9060 Zelzate	29/05	1 ^e leerjaar	Getuigenis
Stella Maris Instituut	Boerderijstraat 36 8500 Kortrijk	5/10/06	Studenten 7 ^e jaar jgz	Getuigenis
Basisschool Hofstade	Hofstade Dorp 44 9308 Hofstade	13/12/20 06	5 ^e leerjaar	Getuigenis

2.4. Diversus ontwikkelt geëigende educatieve middelen voor de doelgroep en haar omgeving

In samenwerking met het Vlaams Gebarentaalcentrum vzw werd de inhoud van de cursus VGT niveau 2 herwerkt. Dat resulteerde in een nieuwe syllabus voor docent en cursist met bijhorende dvd. Gezien de visuele-manuele modaliteit van VGT is het ter beschikking stellen van beeldmateriaal van essentieel belang. De dvd bevat bijgevolg heel wat verhalen in VGT, grammatica-oefeningen en opnames van Dove experts die achtergrondinformatie geven over enkele aspecten van Dovencultuur. Voor de docenten werd ook een map aangemaakt met didactisch materiaal.

Naar aanleiding van de organisatie van de cursus 'inleiding dovencultuur' voor horende studenten en personeelsleden van de universiteit van Antwerpen werd een nieuwe cursusinhoud samengesteld. Dat was niet zo evident omdat er niet heel veel lesmateriaal ter beschikking is. Dat heeft o.a. te maken met het feit dat in Vlaanderen, maar ook op wereldschaal nog maar zeer weinig fundamenteel onderzoek wordt gevoerd naar dovencultuur. Hierdoor blijft het thema vrij onbekend. Een Dove stafmedewerkster van Diversus, Maartje De Meulder, heeft de cursusreeks aangemaakt die bestaat uit 6 lessen met als thema's:

- theoretisch overzicht dovencultuur
- Dovengemeenschap: geschiedenis en politieke organisatie
- Dovenonderwijs: geschiedenis en huidige discussies
- Internationale ontwikkelingen (gastlezing)
- Toekomstvragen en actuele tendensen: CI, genetica, visieontwikkeling
- Vlaamse Gebarentaal (gastlezing)

In het kader van de cursus 'dovencultuur' voor doven werd de cursusinhoud op punt gesteld en geactualiseerd. De cursus omvatte 8 lessen met als thema's:

- Dovencultuur (docent: Kathleen Vercruysse)
- Dovengeschiedenis en het cultureel erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap (Docenten: Ingeborg Scheiris, Liesje Raemdonck en Bram Beelaert)
- Identiteitsontwikkeling (docent: Jan Magry)
- Emancipatie en empowerment (docent: Goedele De Clerck)
- Vlaamse Gebarentaal (docent: Renaat Van Hende)
- Toegankelijkheid (docent: Filip Verstraete)
- Dovengemeenschap (docent: Kathleen Vercruysse)
- Evaluatie en discussie (docent: Kathleen Vercruysse)

3. Diversus verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over doofheid en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek

3.1. Diversus stelt via het archief- en documentatiecentrum uitgebreide documentatie en informatie ter beschikking over dove mensen, hun taal en cultuur

Het archief- en documentatiecentrum van Diversus bevat een uitgebreide verzameling van historische en hedendaagse bronnen over de (Vlaamse) Dovengemeenschap, haar taal en cultuur. Het uitgebouwde archiefcentrum is het resultaat van het project 'archieven van de Vlaamse Dovengemeenschap'. Tijdens dat project is de bewaring van een aantal belangrijke archieven verzekerd en zijn ze ontsloten voor een breed publiek. Diversus is daardoor een centrale bewaarplaats geworden van de archieven van de Vlaamse Dovengemeenschap. Deze uitgebreide verzameling historische bronnen, (het archief bestaat uit 100 m³) maken deel uit van het erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap en zijn een bewijs van een rijke geschiedenis. De archiefbewaarplaats bevindt zich op het secretariaat van de vormingsdienst. Wie opzoekwerk wenst te verrichten in de archieven van de Vlaamse Dovengemeenschap kan online via www.fevlado.be/sodac nagaan of er iets tussenzit dat interessant blijkt te zijn. Zo ja, dan neemt betrokkene contact op met de archiefmedewerker van Diversus. Dat kan telefonisch, per brief, mail of fax. Zonder afspraak kan het archief niet geraadpleegd worden. In het leeszaalreglement wordt verduidelijkt op welke manier men de archieven kan inkijken. Bezoekers hebben nl. geen toegang tot het archiefdepot. De bescheiden worden in de leeszaal geraadpleegd onder toezicht van de archiefmedewerker. Die raadpleging is gratis. Ze gebeurt op afspraak en na toestemming van de eigenaar van het bewuste archief. Dergelijke toestemming moet op voorhand schriftelijk worden aangevraagd via de archiefmedewerker van Diversus.

In de bibliotheek, die gehuisvest is in de gebouwen van het cvo-vspw te Sint-Amandsberg, kan men eind december 06, 1.397 titels van hedendaagse bronnen raadplegen over dove mensen, hun taal en cultuur. In 2006 werden 32 nieuwe aanwinsten aan het rijtje toegevoegd. De informatie is beschikbaar in de vorm van een uitgebreide collectie boeken, tijdschriften, video's, dvd's en eindwerken Graduaat Tolk Vlaamse Gebarentaal, documentatiemappen en persknipsels. De sociaal-culturele visie is bepalend voor het aankoopbeleid. In 2006 is werk gemaakt van het invoeren van het nieuwe classificatiesysteem voor de video-, dvd- en cd-rom collectie. De collecties werden daarenboven toegevoegd aan SODAC, het Systeem voor de Ontsluiting van Documentatie en Archief in verband met de Cultuur van Doven. Hierdoor kunnen deze nu ook online, via de www.fevlado.be/sodac geraadpleegd worden. De bibliotheek is iedere dag, behalve op zondag en in de schoolvakanties, toegankelijk voor het grote publiek. Op dinsdagnamiddag is de documentalist van Diversus aanwezig. Hij beheerst VGT en begeleidt mensen in hun zoektocht naar de juiste informatie. Het runnen van een gespecialiseerde bibliotheek omhelst nl. veel meer dan het uitlenen van een boek. Vaak wordt de bezoeker individueel begeleid, waarbij het verduidelijken van de infovraag het uitgangspunt vormt. De infrastructuur van de bibliotheek is zeer goed aangepast voor het nodige studie- en opzoekwerk. Ze is geautomatiseerd met de Brocade-bibliotheeksoftware. Er zijn vier pc's ter beschikking die toegang geven tot de geautomatiseerde catalogus. Ook de ontleningen gebeuren geautomatiseerd. In het open leercentrum staan een 25 tal computers ter beschikking die iedereen gratis kan gebruiken. Deze pc's zijn allemaal uitgerust met Internet, Office-software en zijn aangesloten op een centraal print- en kopieertoestel. Er zijn twee videotoestellingen beschikbaar voor het ter plaatse bekijken van de video's uit de collectie. Gezien de doelgroep is er heel wat visueel materiaal aanwezig.

In 2006 werd het archief- en documentatiecentrum 901 geconsulteerd, waarvan 70 infovragen per mail werden beantwoord.

3.2. Diversus geeft informatie, ervaringen en deskundigheid door via de uitgave en verspreiding van publicaties

3.2.1. Aanmaak nieuwe publicaties 2006

In het kader van het onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap rolde een eerste publicatie van de pers: 'Ongehoord verleden. Doofbewustzijn in historisch perspectief', dubbele dvd-box met bijhorend boekje (zie verder: projectwerking).

3.2.2. Redactionele bijdrage in het tijdschrift 'Dovennieuws'

Diversus zorgde voor een redactionele bijdrage in het tweemaandelijks tijdschrift 'Dovennieuws' van gemiddeld 6 pagina's per nummer met als vaste onderdelen:

- aankondigingen en verslaggeving van de eigen activiteiten;
- recensies van nieuwe publicaties;
- dovencultuur gerelateerde thema's;
- nieuws uit de brede sociaal-culturele sector.

3.2.3. Redactionele bijdragen in andere tijdschriften

Diversus kreeg naar aanleiding van de organisatie van enkele vormingsactiviteiten de nodige persaandacht: o.a. in het kader van de samenwerking met Larf! naar aanleiding van het sociaalartistiek theaterproject 'Mis en plis' voor doven en slechthorenden en Wereld Doven Dag. Daarnaast treedt Diversus geregeld op als doorverwijzer (bv. voor het artikel van Hand in 't Oog in de reeks 'dans' van De Standaard en bv. de opnames van Karrewiet (Ketnet) in verband met signaalhonden).

datum	titel artikel	Medium
01/06/06	Doven dromen van een eigen stad	Tiens Tiens
15/04/06	Luisteren en kijken naar de stilte	De Antwerpenaar
17/05/06	Het geluid van sneeuw	De Morgen
26/09/06	Werelddovendag in unief Diepenbeek	Belang van Limburg
10/11/06	Dovendans	De Standaard

3.2.4. De website www.fevlado.be

Dat de website als belangrijk informatiekanal een schot in de roos is kan afgeleid worden uit het nog steeds toenemend aantal unieke bezoekers. 2006 was goed voor 67.305 unieke bezoekers. Er wordt dan ook veel werk aan de dag gelegd om de website wekelijks te actualiseren met de laatste belangrijkste nieuwtjes. Daarnaast werd in de loop van 2006:

- de mogelijkheid voorzien om via SODAC de catalogussen van het documentatiecentrum online te raadplegen (www.fevlado.be/sodac)
- een link gelegd met de website van Vijftact
- de rubriek archief- en documentatiecentrum volledig geactualiseerd

Er zijn extra middelen gevonden om het online bestellen mogelijk te maken. Het is alleen nog wachten op de webmaster die pas begin 2007 deze functie kan operationaliseren.

3.2.5. E-post

Belangrijke aankondigingen, waaronder Wereld Doven Dag, de lezing van Goedele De Clercq en het historisch congres 'Ongehoord Verleden', kwamen op geregelde tijdstippen terecht in de mailboxen van de gratis abonnees.

3.3. Diversus baseert haar werking op recente wetenschappelijke inzichten, ervaringsdeskundigheid en recente tendensen in de maatschappij.

3.3.1. Diversus is betrokken bij netwerken en samenwerkingsverbanden met belangengroepen, ervaringsdeskundigen en/of wetenschappers.

Samenwerkingsverbanden, overleggen en vertegenwoordigingen zijn voor Diversus van essentieel belang in het kader van de uitbouw van een degelijke inhoudelijke werking:

- Er is een intense samenwerking met Fevlado vzw en Fevlado-Passage vzw op strategisch, organisatorisch en inhoudelijk vlak en op het niveau van het personeelsbeleid
- In het kader van de erfgoedwerking en de verdere uitbouw van het archief- en documentatiecentrum is er inhoudelijk overleg met:
 - De Vlaamse Vereniging voor bibliotheek-, archief- en documentatiewezenen
 - archiefbank Vlaanderen
 - Gent Cultuurstad
 - Vlaams Centrum voor Volkscultuur
 - Culturele Biografie Vlaanderen
 - De provincie Oost-Vlaanderen
- De reguliere werking van de vormingsdienst wordt via verschillende netwerken en samenwerkingsverbanden inhoudelijk verder uitgediept:
 - Vlaams Gebarentaalcentrum vzw
 - Werkgroep dovencultuur CORA (overkoepelend overlegorgaan tussen de verschillende Vlaamse Doveninstituten)
 - V.U.B.
 - CVO-vspw Gent
 - In de schoot van Diversus is in de loop van 2006 een expertengroep Dovencultuur opgericht. De groep bestaat uit een tiental Dove jongvolwassenen. Allen hebben een (al dan niet buitenlandse) academische opleiding achter de rug: bachelor of master in Dovenstudies, taalkunde, orthopedagogie, antropologie, multimedia... De expertengroep heeft een adviserende rol en ondersteunt Diversus bij het detecteren van vormingsbehoeften binnen de Doven gemeenschap en de bredere samenleving en het vertalen ervan in kwaliteitsvolle vormingsprogramma's. De werkgroep kwam op 20 september 06 voor het eerst samen. Omdat een aantal leden in het buitenland verblijft zal een discussiesite aangemaakt worden zodat regelmatig overleg mogelijk wordt.

3.3.2. Diversus doet aan deskundigheidsbevordering

Binnen Diversus wordt jaarlijks bij het opmaken van de jaarplanning het V.T.O. beleid voor het komende werkingsjaar uitgetekend. Gedurende het werkingsjaar wordt dit in functie van de haalbaarheid (werkdruk en financies) verder uitgebreid zodat er kan ingespeeld worden op nieuwe vormingsbehoeften of interessante opleidingsinitiatieven.

Voor 2006 vertaalde zich dat voor de stafmedewerkers o.a in:

- het bijwonen van het Deaf History International Conference te Berlijn (31 juli tot 4 augustus)
- het volgen van opleidingsmodules VGT aan het cvo-vspw (Sint-Amandsberg) en de reguliere cursus VGT niveau 2 te Antwerpen
- het bijwonen van de studiedag CI en de toekomst van de dovencultuur (Amsterdam, een organisatie van de stichting Woord en Gebaar)
- aanwezigheid tijdens de studiedag VVDAB : Wat is de meerwaarde van een documentatiecentrum?
- het bijwonen van het seminarie 'cultureel erfgoed en culturele diversiteit' (een organisatie van de provincie Oost-Vlaanderen)
- het volgen van de (Basiscursus) Mondelinge geschiedenis als discipline, VCV
- het bijwonen van Masterclass oral history met Sean Field , 28 november aan de UGent

De freelance dove docenten van de cursussen VGT niveau 1 en 2 kregen twee opleidingen aangeboden:

- theoretische inleiding 1^e les VGT niveau 1: 1 lesdag
- gebruik en implementatie van het nieuw cursusmateriaal cursus VGT niveau 2 en het gebruik van nieuwe media: tweedaagse opleiding

3.3.3. Diversus verspreidt informatie, ervaringen en deskundigheid via evenementen en manifestaties

3.3.3.1. Lezing 'Emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap' – Lic. Goedele De Clerck – 2 juni 2006

Op 2 juni werd aan de hand van een lezing door de Dove doctoraatsstudente Goedele De Clerck (UGent) de emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap onder de loep genomen. Hoe groeit het Doofbewustzijn en hoe ontwikkelen Vlaamse Doven een Dove identiteit? Wat is het verband tussen Doofbewustzijn en activisme? Welke kennisoverdracht is er nodig voor de emancipatie van de Vlaamse Dovengemeenschap? Voor haar onderzoek baseerde Goedele zich op levensverhalen van Vlaamse Doven, die zijn neergeschreven in het boek 'Meet Meet Visit Visit'. Een dertigtal geïnteresseerden woonden de lezing bij.

3.3.3.2. Historisch congres 'Ongehoord Verleden; Doofbewustzijn in een historisch perspectief' – Gent- 16 december 2006

Diversus vzw investeerde de voorbije vier jaar in historisch onderzoek en in de conservatie van het culturele erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap. Twee onderzoekers speurden naar de eerste kiemen van nationale verbroedering, een archivaris baande zich een weg door stapels archiefmateriaal en bracht die vervolgens in kaart. De publicaties en de geautomatiseerde toegang SODAC die hieruit voortvloeiden zijn een eerste stap in de ontsluiting van het dove verleden, dat op het congres centraal stond. Ook een aantal buitenlandse experts kwamen aan het woord en gaven een lezing over het belang van historisch onderzoek, het ontstaan van de Amerikaanse Dovengemeenschap en de rol van het dovenmuseum bij het bewaren en conserveren van het erfgoed van Dovengemeenschappen.

Het congres was niet alleen inhoudelijk een schot in de roos. Ook qua publieksbereik was het een voltreffer. De 250 ingeschrevenen zorgden dan ook voor een volle congreszaal (zie verder: projectwerking).

Projectwerking 2006:

**Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap
&
Uitbouw archief – en erfgoedwerking van de Vlaamse Dovengemeenschap**

1. Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse dovengemeenschap: 4e projectjaar

Het onderzoeksjaar 2006 stond in het teken van twee publicaties en een congres dat plaatsvond op 16 december 2006.

1.1. DVD's in Vlaamse Gebarentaal

Fevlado-Diversus ziet het als een prioriteit om de resultaten van het geschiedenisproject toegankelijk te maken voor een doof publiek. Daarom werd geopteerd om de inhoud in Vlaamse Gebarentaal (VGT) te presenteren, met behulp van beeldmateriaal. Dit omhelst enerzijds een dvd (ca. 1u30') waarop de rode draad van het onderzoek verhaald wordt en anderzijds een dvd (ca. 1u30') met opgenomen orale bronnen. 2006 stond dan ook grotendeels in het teken van het aanmaken van deze dvd's.

Wat betreft de eerste dvd, werkten de onderzoekers samen met een freelance dove vertolker. Deze werd via een sollicitatieprocedure in overleg met de doven leden van de stuurgroep geschiedenis en het dagelijks bestuur gekozen op basis van volgende criteria: moedertaal VGT, expressieve en aangename stijl van vertellen, voldoende kennis van geschreven Nederlands en zo goed als fulltime beschikbaar gedurende een twee- à drietal maanden. De onderzoekers stonden zelf in voor de opnames, die evenwel niet van een leien dakje liepen (geen inhoudelijke achtergrondkennis van vertolker (Serge Vlerick), Nederlandse taal die vertolker voor problemen stelde, moeilijke omzetting van Nederlands naar VGT, begrensde tijdsduur van dvd, technisch beperkte uitrusting in opnamelokaal, technische problemen,...), maar uiteindelijk toch resulteerden in anderhalf uur degelijk opnamemateriaal, wat een primeur is voor de Vlaamse dovengemeenschap. Voor het eerst worden de resultaten van wetenschappelijk onderzoek beschikbaar gesteld in de moedertaal van zo'n 6000 Vlaamse doven.

De tweede dvd kent een meer anekdotische benadering en bevat anderhalf uur aan interviews met verschillende dove en horende getuigen die vertellen over diverse thema 's (school, oorlog, werk, belangenverdediging en varia).

Aangezien beide dvd's in de eerste plaats toegankelijk willen zijn voor dove gebarentaalgebruikers, orale doven, slechthorende en horende mensen, besloten de onderzoekers om het pakket volledig te ondertitelen. Daartoe dienden ze zich in te werken in het ondertitelingsprogramma *After Effects*. Voor de montage van de dvd werkte Diversus samen met een externe freelance graficus, waarmee het voorbije onderzoeksjaar regelmatig rond de tafel werd gezeten. Aangezien Dhr. Sven Van Uytfanghe (*MaJamultimedia*) geen kennis heeft van VGT, was nauw overleg met het onderzoeksteam absoluut noodzakelijk (cf. assemblage van de fragmenten).

Tenslotte werd ook besloten om de geschreven vorm van de rode draad (dvd 1) te publiceren, omwille van de toegankelijkheid. Deze tekst aangevuld met fotomateriaal werd in een klein boekje gegoten (ca. 80 blz.), dat samen met de dvd's als één pakket verkocht wordt.

1.2. Wetenschappelijke publicatie in boekvorm

De dvd-publicatie vormt slechts een eerste luik van de bekendmaking van de onderzoeksresultaten. In 2006 werd ook verder gewerkt aan de verwerking van het onderzoekswerk in de vorm van een traditioneel wetenschappelijke publicatie in boekvorm. Terwijl de dvd's met bijhorend boekje in eerste instantie bedoeld zijn als introductiemateriaal tot dovengeschiedenis, is de wetenschappelijke publicatie in boekvorm gericht naar mensen die meer willen weten en vormt het hopelijk ook een stimulans voor anderen (zowel voor academisch geschoolede historici als voor amateur-onderzoekers) om in het dove verleden te gaan grasduinen. Het tijdrovende karakter van de aanmaak van de dvd's heeft echter voor enige vertraging gezorgd, waardoor het boek pas in de eerste helft van 2007 van de pers zal rollen.

1.3. Congres: Ongehoord Verleden. Doofbewustzijn in historisch perspectief.

Om richtbaarheid te geven aan 4 jaar onderzoek in 'stilte', werd bovendien besloten om een congres te organiseren op 16 december 2006, in samenwerking met de provincie Oost-Vlaanderen. Dit bood eveneens de kans om enkele bekende en minder bekende buitenlandse gastsprekers aan het woord te laten. In de loop van 2006 werden de nodige voorbereidingen getroffen: er werden afspraken gemaakt met buitenlandse sprekers, begrotingen opgemaakt, contracten opgesteld, financiële ondersteuning gezocht, affiches en folders aangemaakt, tolkschema's uitgewerkt (VGT, Nederlands, American Sign Language en

Engels), ... Uiteindelijk konden we voor een volle zaal (250 personen) een gevarieerd programma aanbieden. In de voormiddag hebben de onderzoekers hun resultaten toegelicht, aangevuld met twee lezingen over archiefwerking in de dovenwereld (Bram Beelaert en Bernard le Maire). In de namiddag traden 3 buitenlandse sprekers aan (Harlan Lane, Joe Murray en Tinna Naukarinnen).

2. Project 'Archieven van de Vlaamse dovengemeenschap, fase 3' (januari – september)

Het archiefproject werd in 2006 na drie fases afgerond. Het belangrijkste resultaat van zowel die laatste fase als van het project in zijn geheel, is dat de basis werd gelegd voor een permanente archiefwerking binnen de reguliere activiteiten van Fevlado-Diversus vzw. Daartoe werd de archiefdatabank, die bij aanvang van de derde fase in volle ontwikkeling was, afgewerkt en online geplaatst. De databank werd bedacht met een echte naam: Sodac. Systeem voor de Ontsluiting van Documentatie en Archief aangaande de Cultuur van Doven. Op technisch gebied groeide Sodac uit van louter een toegang voor tijdens het project ontsloten archieven, tot een geïntegreerd systeem voor informatiemanagement dat specifiek gericht is op een vzw uit de socio-culturele sector. Dat gebeurde in samenwerking met het IT-bedrijf Zeebra, dat de technische aspecten voor zijn rekening nam. Sodac groeide uit tot een gebruiksvriendelijk, duurzaam en multifunctioneel systeem dat:

- verschillende archieven van archiefvormers uit de Vlaamse Dovengemeenschap ontsluit voor een breed publiek. De data zijn via een online zoekfunctie te raadplegen;
- de collectie van het documentatiecentrum ontsluit voor een breed publiek. De data zijn via een online zoekfunctie te raadplegen. Deze data werden ook in 2006 ingevoerd door middel van een gegevensexport en -import, met de data van het Brocade-ontsluitingssysteem van het VSPW als bronbestanden;
- de informatiestromen (archief en documentatie) binnen de dagelijkse werking van Fevlado, Fevlado-Diversus vzw en Fevlado-Passage helpt beheren;
- de stock helpt beheren van de eigen publicaties;
- in de toekomst verder kan uitgebouwd worden met extra modules.

Er werden eveneens verschillende procedures ontwikkeld en opgestart. In die zin was de derde projectfase evenzeer een overgangsjaar als een jaar ter afronding. Die werden opgetekend in een draaiboek. Het was in essentie een intern werkinstrument, maar alles werd eveneens gekaderd en verantwoord binnen de algemene archivistiek. Concreet bestaat het document uit:

- een historiek van het archiefproject;
- een beschrijving van de collectie archieven die ontstaan is tijdens het project;
- een omschrijving van de takeninhoud van de verantwoordelijke voor de archiefwerking;
- een beschrijving omtrent de procedures van het beheer en de ontsluiting van de collecties;
- een handleiding voor Sodac;
- procedures met betrekking tot de leeszaalwerking;
- procedures met betrekking tot de depotwerking;
- verwijzingen naar enkele belangrijke uitdagingen in de toekomst.

Ook werd er tijdens de derde fase werk gemaakt van een doorgedreven sensibilisatie binnen de Vlaamse Dovengemeenschap. Daarbinnen viel een inhoudelijke accentverschuiving waar te nemen van vorming/sensibilisatie over de strikte archiefproblematiek naar vorming/sensibilisatie over erfgoed in het algemeen. Op die manier ontstond er een veel nauwere aansluiting bij de problematiek van dovencultuur en identiteitsvorming – dus de leefwereld van de dove persoon. Concreet werden er om te beginnen verschillende Powerpoint-presentaties aangemaakt:

- over de problematiek van behoud en beheer van erfgoed en archief;
- over de online zoekfunctie voor de databank Sodac (zie verder);
- over het erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap, met aandacht voor archieven.

Deze Powerpoint-presentaties dienden als ondersteuning bij bezoeken, lezingen en presentaties aan actoren van de VD.

- de regionale dovencentra Madosa (Antwerpen) en De Haerne Club (Kortrijk);
- op een vergadering van de ledenbeweging van Fevlado;
- op de vergadering van de regionale secretariaten van Fevlado;
- aan Boudewijn de Roose. Hij is een voornaam archiefvormer;
- op WereldDovendag 2006 (erfgoedstand + lezing). Daar werd een congres georganiseerd rond de problematiek van Dove senioren.

Naast bezoeken werden er ook enkele artikels over de geschiedenis, archieven en het erfgoed van de Vlaamse en Internationale dovengemeenschap, gepubliceerd in de dovenpers.

- artikel in Dovennieuws, januari-februari 2006;
- artikel in Dovennieuws, september-oktober 2006.

Alhoewel dit geen prioriteit was, werden er tijdens de loop van het project ook contacten gelegd met Waalse en internationale actoren:

- het Centre Robert Dresse in Luik. Dit wordt geleid door de dove Bernard le Maire;
- tijdens het VIde *Deaf History International Conference* in Berlijn werd de archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw door middel van contacten met andere congresgangers voorgesteld aan een internationaal doof publiek;
- de dove Brit John Hay bracht in het kader van zijn studiereis omtrent musea en archieven over dovengeschiedenis in Europa en Noord-Amerika een bezoek aan Fevlado-Diversus vzw.

3. Project 'Uit de Doofpot. Het immateriële erfgoed van de Vlaamse Doven Gemeenschap, fase 1' (oktober –december)

In het begin van 2006 werd een nieuw project geschreven: 'Uit de Doofpot. Het immateriële erfgoed van de Vlaamse Doven Gemeenschap'. De aanvraag werd door de Vlaamse Gemeenschap goedgekeurd en gehonoreerd met een projectsubsidie als een ontwikkelingsgericht project met oog op de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed. Centrale doelstellingen van het project, dat zal worden uitgevoerd in samenwerking met verschillende partners (zie later), zijn:

- tegemoet komen aan een fundamentele inhoudelijke nood binnen de erfgoedwerking rond doven, namelijk een initiatief rond immaterieel erfgoed van de Vlaamse Doven Gemeenschap, waarbij de methodologie van de mondelinge geschiedenis zal getest worden binnen een dove context;
- dove mensen verder binnen het erfgoedverhaal te betrekken. Het project ging in oktober 2006 van start en loopt in drie fases.

In de eerste fase (2006-2007), waar de klemtoon vooral op sensibilisatie ligt, is als eindproduct een DVD voorzien in de Vlaamse Gebarentaal, die de Vlaamse doven gemeenschap wil informeren en sensibiliseren omtrent haar eigen erfgoed. In het najaar van 2006 werden de volgende acties uitgevoerd:

- samenstelling van een stuurgroep ter begeleiding van het project;
- uitwerken van een draaiboek met concrete planning voor de eerste fase;
- uitwerken concept DVD + informatieronde bij verschillende productiehuisen;
- uitwerking van het profiel voor een dove medewerker;
- uitwerking van een activiteit voor Erfgoeddag 2007;
- een eerste bekendmaking van het project binnen de Vlaamse doven gemeenschap (op WereldDovendag 2006, artikel in het Dovennieuws van november-december 2006, contacten met de besturen van verschillende dovenverenigingen, en op het congres Ongehoord Verleden van 16/12/2006);
- inwerking in de praktijk van de mondelinge geschiedenis, onder andere door het volgen van een lessenreeks van het VCV.

Netwerking en bekendmaking binnen het culturele veld (januari-december)

- Tijdens de voorbereiding van het dossier ter aanvraag van de subsidies voor 'Uit de Doofpot', werd contact gelegd met het Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw en Cultuurstad Gent vzw. Beide instellingen fungeren als partners bij het project.
- De archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw en het informatiebeheersysteem Sodac werden voorgesteld aan Greet Firléfyn, de coördinator van Vijftact.
- Er werd kennis gemaakt met het Centrum voor Vlaamse Architectuurarchieven. De archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw werd voorgesteld.
- In het voorjaar werd door Fevlado-Diversus vzw een verslag gedaan van het archiefproject aan Martine Vermanderen van (Amsab Centrum-Antwerpen), in het kader van haar onderzoek naar archiefwerking bij minderheidsgroepen.
- De samenwerking met Archiefbank Vlaanderen werd verder uitgediept en officieel gemaakt. Er werd eveneens verder gewerkt aan de publicatie van de archieven van dovenverenigingen, mét toestemming van de eigenaar.

- Er verscheen een bericht over de archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw in de VVBAD-info van 2006/12.
- De gegevens van Fevlado-Diversus vzw in de Vlabidoc werden geactualiseerd.
- In het kader van de uitwerking van het concept voor de DVD van 'Uit de Doofpot' werd kennis gemaakt met de Erfgoedcel Waasland. De archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw werd daarbij voorgesteld.
- Op het congres Ongehoord Verleden werd een lezing gegeven over de archiefwerking van Fevlado-Diversus vzw. Daar werd deze geplaatst binnen het fenomeen dovencultuur en er werd een beschrijving gegeven van het werkveld. De tekst van de lezing werd overgemaakt aan de VVBAD.
- Het gedeelte over het documentatiecentrum op de website van Fevlado werd aangepast. Ook de archiefwerking wordt nu behandeld.